

Sjónarmið

Hjalti í Jákupsstovu skrivar um fiskifrøði:

Føroyar fóru á húsagang í 1992

Leiðarin í Sosialin 7. Juni um fiskifrøði loyvir mær hesar viðmerkingar

Tað vóru ikki ráðini frá skriftlærdum fiskifrøðingum í Nóatúni, ið fóru til, at Føroyar fóru á húsagang í oktober 1992. ICES og Fiskirannsóknarstovan hava á hvørjum ári síðan viðkanna av fiskimarkinum út á 200 fj. og fiskastovnarir undir Føroyum blivu ogn Føroya fólks, ávarað í móti tí alt ov høga veiðustrýstinum á botnfiskastovnarir undir Føroyum. Hesi ráð eru og hava aloftast verið skúgvad til viks til fyrimunar fyrri ráðini frá fiskifrøðingum í R.C. Effersøesgøtu og á Bryggjubakka. Í tíðarskeiðnum 1985-1993 minkaði veiðan av botnfiski undir Føroyum úr 140.000 tonsum niður í 60.000 tons. Úrslitið var eini 1200-1500 færri arbeiðspláss á sjónum og eini 2000 færri arbeiðspláss á teimum 10 flakavirkjunum, ið ikki longur var rúm fyrri.

Nyrup og Lykketoft í parti við Fiskirannsóknarstovuni

Ráðini frá ICES og Fiskirannsóknarstovuni í árunum undan húsaganginum vóru sera greið-gevisi við at fiska tosk ella minkid heilt munandi um fiskiskapin. Fiskirannsóknarstovan hevur ongantíð í sínum ráðum tikið dagar ímillum, hvør skuldi taka politisku avgerðina. Tað verið seg Dam, Ellefsen, Sundstein, Petersen, Joensen ella Nyrup. Ein illgiting um, at hugmóðin á Fiskirannsóknarstovuni varð broytt, er tí púra burtur við. Á hetta skal koma frá einum tíðandi fjølmiðli sum Sosialinum, har ein hevði væntað ørvísi innlit og álvarsama viðgerð í einum leiðara, er tí sera ørkymlandi.

Mælti til at biðja Jean Jacques Maguire koma

Tað var Fiskirannsóknarstovan, ið á sumri 1995 mælti Landsstýrinum til á fáa kanadiska fiskifrøðing Jean Jacques Maguire at koma til Føroyar fyrri A. Saman við Fiskirannsóknarstovuni gera eina endurmetan av stovnsmetingum hjá ICES sama vár og B. At meta um arbeiðsgongdirnar á Fiskirannsóknarstovuni og arbeiðið á stovninum yvirhøvur. Sosialurin man vera einasti fjølmiðil og einasti í Føroyum yvirhøvur, sum ikki minnist, at tað var næstan einki livandi at fáa undir Føroyum í tíðarskeiðnum 1989-1994, og at hetta var ein tann størsta orsøkin til hús-

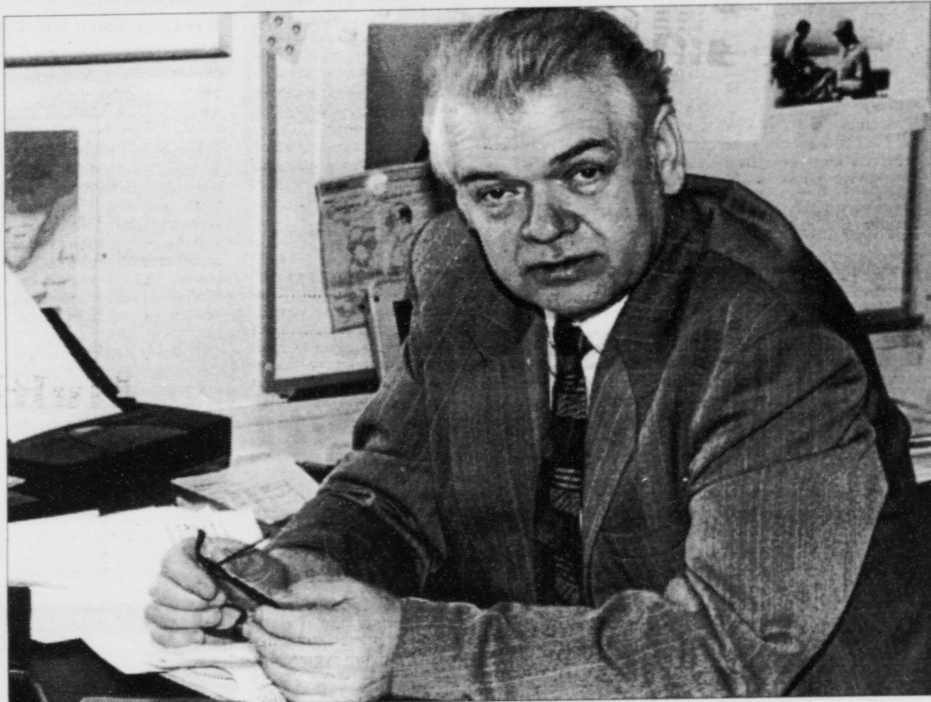
agangin. Við ársenda 1994 byrjaði at bragda aftur, og í yvirlitstrolingini hjá Magnusi Heinason várið 1995 var fitt av toski í veiðuni. Hetta, saman við øllum tilfarinum annars, ið Fiskirannsóknarstovan savnar á hvørjum ári til grund undir stovnsmetingum, varð lagt fyrri ICES í 1995. ICES metti, at hóast glottan í yvirlitstrolingini, so var vandin fyrri stovninum enn alt ov stóur til, at teir kundu mæla til ein linna í reguleringini. Víst var til, at í eina líkandi støðu í toskastovnunum við New Foundland og á eysturstrondini av Canada nøkur ár fyrri, hevði økta kvotan, ið tá varð latin, ført til, at toskastovnarir har vórðu endaliga niðurfiskaðir, og enn ikki eru komnir fyrri seg.

Gongdin í 1995

Í yvirlitstrolingini á sumri 1995 var eisini fitt av toski at fáa, og við støði í hesi og yvirlitstrolingini um várið, gjørdi Jean Jacques Maguire saman við fiskifrøðingum á Fiskirannsóknarstovuni eina nýggja stovnsmeting av botnfiskastovnunum undir Føroyum, ið varð lögð fyrri ICES heystið 1995. Niðurstøðan í hesi nýggju stovnsmeting var, at støðan í toskastovninum var betur enn fyrri meti, og at tað var ráðlíg at hækka kvotuna av toski. Hinvegan var eisini meti, at støðin hjá upsanum var verri enn fyrri meti, og at henda kvotan átti at verðið lækkað munandi. ICES helt tó fast við sína niðurstøðu frá várinum viðvíkjandi toskinum, men var samd við Jean Jacques Maguire og fiskifrøðingum á Fiskirannsóknarstovuni um upsan. Hóast niðurstøðuna hjá ICES mælti Fiskirannsóknarstovan Landsstýrinum til at hækka kvotuna av toski; samstundis var mælt til at minka kvotuna av upsa.

Er vit til at loysa ein politiskan trupulleika

Við at mæla Landsstýrinum til at fáa eina endurmeting av fiskastovninum mitt í árinum 1995 var Fiskirannsóknarstovan við til at fáa loyst ein sera stóran politiskan trupulleika. Eftir vanligari managangd skuldu stovnarir av botnfiski ikki viðgerast av ICES aftur fyrr enn á vári 1996, og uttan endurmetingina hevði Landsstýrið ikki havt møguleika at hækka kvotuna av toski heystið 1995. At Landsstýrið ikki samstundis tók ráðini um at lækka kvot-

– Persónliga havi eg altíð hildið, at leiðarin í dagbløðum áttu at havt eina adressu, verið kritiskir, men eisini sakligir. Leiðarin í Sosialinum 7. juni hevur eftir mínum tykki eitt ósakligt ørindi, er illa undirbygður og er skrivaður í einum demagogiskum stíli, ið tíðin langt í verðini síðani er farin frá, skrivar Hjalte í Jákupsstovu

una av upsa til eftirtektar, sviða vit so harafurtimóti fyrri í dag, nú stovnurin av upsa er minni enn nakrantíð fyrr í tíðini, vit hava stovnsmetingar fyrri, og eftir røttum átti at verið friðaður.

Fortreytir og forsagnir

Stovnsmetingar og forsagnir um komandi veiðu byggja sum allar aðrar metingar og forsagnir á, hvussu viðurskiptini hava verið áður, hvussu var fiskiskapurin hjá skipunum í fjør, hvussu er aldursbýtið í veiðuni, hvussu sá tað út í yngul-kanninginum, hvussu hildnaðist yvirlitstrolingin og so framvegis. Øll hesi tøl verða sett inn í ein hagfrøðiligan frymil (model), og út frá hesum verða sannlíkindi roknað fyrri fiskiskapinum komandi tíðina. Men sum í øllum øðrum eru úrslitini tengd at fortreytunum. Vísir tað seg, at veruleikin er ørvísi enn fortreytirnar, so verður fiskiskapurin eisini ørvísi. Hetta hava vit sæð í fleiri førum. Eitt var, tað ið forsøgnini viðvíkjandi toski í 1990 varð roknað við miðal tilgongd, og tað síðan vísti seg, at tilgongdin var langt undir miðal, varð úrslitið at fiskiskapurin av toski gjørdist nógv minni, enn forsagnirnar vístu. Eitt annað var í 1996, tá dagatalið hjá t.d. línuskipunum varð roknað eftir miðal dag-

atalinum í tíðarskeiðnum 1986-1995. At kalla øll hesi árin royndu línuskipini yvirhøvur á djúpum vatni eftir longu og brosmu. Men bæði í 1995 og 1996 hava somu skip yvirhøvur roynt skip yvirhøvur roynt Eisini tykist royndin undir Íslandi at vera minkað. Úrslitið er, at veiðan av toski hjá línuskipunum er nógv størri, enn roknað varð við, tá fiskidagaskipanin varð sett í gildi. Sama kann sigast um t.d. partrolarar og snelluspíp.

Lurta eftir ICES

Skodsmálið frá Jean Jacques Maguire um Fiskirannsóknarstovuna loyvir ikki nakra undirmeting av tilfarinum frá okkum, og vit kunnu uttan at skammast móta á fundi í ICES. Eisini hevur Jean Jacques Maguire bæði í 1996 og 1997 lutikið fyrri Føroyar í arbeiðsbólkinum í ICES, sum hevur metið um stovnarir undir Føroyum. Hann varð í fjør valdur til formann í ráðgevangi nevndini hjá ICES (ACFM), ið gevur endaligu ráðini frá ICES. Og hann hevur tí í ár og trý ár fram áhyrgdina av ráðunum frá ICES um hvussu allir fiskastovnar í ICES økinum eiga at troystast í komandi árum. ICES hevur tí, eins og Fiskirannsóknarstovuna, fullt álit á Jean Jacques Maguire.

Øll limalondini í ICES lurta eftir ráðunum haðani. Tað verið seg EU, Russland, Ísland, Noreg, etc., og eisini Grønland, sum hevur eygleiðara status eins og Føroyar lurta eftir ICES. Høvuðsgrundin fyrri hesum er, at við virknum fiskirannsóknarstovum, ið í felag meta um stovnarir hvør hjá øðrum, fæst ein meting, sum er leys av figgarligum og politiskum áhugamálum í hvørjum landi sær. Tá Sosialurin í nevnda leiðara metur, at "neyvan lurtað nakar eftir ICES", má hetta merkja vit føroyingar. Hví føroyingar skulu vera so framúr klókari enn øll í øðrum londum, ið hava eina virkna fiskivinnu á sjónum, er ilt at vita, men tað ber til at gita, at leiðarin heldur enn eitt ynski um at fáa eina so góða og óhefta meting sum gjørligt, nýtir ICES og Fiskirannsóknarstovuna við onkrum ósakligum endamáli.

Vit eru øll fiskifrøðingar

Tann vitan, ið fiskimenn hava ognad sær í sínum dagliga strevi á sjónum, er ein ótømandi kelda eisini hjá Fiskirannsóknarstovuni, og vit kundu ynskt, at umstøður vóru til í enn størri mun enn nú, at savnað og troyst hessa vitan til frama fyrri bæði stovnsmetingar og

fyrri at savna vitan yvirhøvur um livilíkindi og broytingar í atburði hjá fiski og í sjónum undir Føroyum. Men, samanbórið við líkandi stovnar í øðrum londum, er Fiskirannsóknarstovan ein evarska lítill stovnur við eini sera lítilli figgar- og mann-ingarorku. Dagliga strevið er tí at fáa til vega neyðuga tilfar til stovnsmetingar. Hetta ger starvsfólkið á Fiskirannsóknarstovuni eftir mínum tykki fyrri myndarliga, og tað er tí sera hugstoytt at lesa ein so niðurgerandi leiðara sum í Sosialinum 7. Juni. Persónliga havi eg altíð hildið, at leiðarin í dagbløðum áttu at havt eina adressu, verið kritiskir, men eisini sakligir. Leiðarin í Sosialinum hevur eftir mínum tykki eitt ósakligt ørindi, er illa undirbygður, og er skrivaður í einum demagogiskum stíli, ið tíðin langt í verðini síðani er farin frá.

Hjalte í Jákupsstovu